

Sygn. akt IV Ca 640/17

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

13 grudnia 2017r.

Sąd Okręgowy w Płocku, IV Wydział Cywilny - Odwoławczy

w składzie:

Przewodnicząca SSO Renata Wanecka (spr.)

Sędziowie: SO Katarzyna Mirek – Kwaśnicka

SO Małgorzata Michalska

Protokolant: st. sek. sąd. Anna Bałdyga

po rozpoznaniu na rozprawie 13 grudnia 2017r. w P.

sprawy z powództwa (...) Spółki Akcyjnej w S.

przeciwko (...) Szpitalowi Wojewódzkiemu w C.

o zapłatę

na skutek apelacji pozwanego

od wyroku Sądu Rejonowego w Ciechanowie z 6 lipca 2017r.,

sygn. I C 1317/16

1. zmienia zaskarżony wyrok

- w punkcie I w ten sposób, że zasądza od (...) Szpitala Wojewódzkiego w C. na rzecz (...) Spółki Akcyjnej w S. kwotę 23.388,27 zł (dwadzieścia trzy tysiące trzysta osiemdziesiąt osiem złotych, dwadzieścia siedem groszy), z tym, że od kwoty 20.582,28 zł wraz z odsetkami ustawowymi za opóźnienie w transakcjach handlowych od 29 listopada 2016r. do dnia zapłaty, zaś od kwoty 2.805,99 zł wraz z odsetkami ustawowymi za opóźnienie od 29 listopada 2016r. do dnia zapłaty, oddalając powództwo w pozostałej części,

- w punkcie II w ten sposób, że zasądza od (...) Szpitala Wojewódzkiego w C. na rzecz (...) Spółki Akcyjnej w S. kwotę 45.884,10 zł (czterdzieści pięć tysięcy osiemset osiemdziesiąt cztery złote, dziesięć groszy), z tym, że od kwoty 36.310,44 zł wraz z odsetkami ustawowymi za opóźnienie w transakcjach handlowych od 14 listopada 2016r. do dnia zapłaty, zaś od kwoty 9.573,66 zł wraz z odsetkami ustawowymi za opóźnienie od 14 listopada 2016r. do dnia zapłaty, oddalając powództwo w pozostałej części,

- w punkcie III w ten sposób, że obniża koszty procesu od (...) Szpitala Wojewódzkiego w C. na rzecz (...) Spółki Akcyjnej w S. do kwoty 9.266 zł (dziewięć tysięcy dwustu sześćdziesięciu sześciu złotych);

2. oddala apelację w pozostałej części;

3. zasądza od (...) Szpitala Wojewódzkiego w C. na rzecz (...) Spółki Akcyjnej w S. kwotę 3.600 zł (trzy tysiące sześćset złotych) tytułem zwrotu kosztów zastępstwa prawnego za II instancję.

UZASADNIENIE

29 listopada 2016r. (...) S.A. w S. wniósł do Sądu Rejonowego w Ciechanowie o orzeczenie nakazem zapłaty, by (...) Szpital Wojewódzki w C. zapłacił na jego rzecz 23.680,46 zł wraz z odsetkami ustawowymi za opóźnienie w transakcjach handlowych od dnia wytoczenia powództwa, tj. od 29 listopada 2016r. do dnia zapłaty wraz z kosztami procesu.

W uzasadnieniu pozwu powód wskazał, iż w ramach prowadzonej przez niego działalności gospodarczej, po przeprowadzeniu przez pozwanego postępowania o udzielenie zamówienia publicznego, zawarł z nim 1 lipca 2013r. umowę nr (...). Zgodnie z umową, powód wykonał dostawy na rzecz pozwanego oraz wystawił i doręczył mu faktury VAT: nr (...) na kwotę 3.363,12 zł, nr (...) na kwotę 2.354,18 zł, nr (...) na kwotę 2.017,87 zł, nr (...) na kwotę 4.035,74 zł, nr (...) na kwotę 2.085,13 zł, nr (...) na kwotę 4.035,74 zł, nr (...) na kwotę 2.690,50 zł. Wskazał, że na kwotę dochodzoną pozvem składają się: 20.582,28 zł tytułem należności głównej oraz 3.098,18 zł tytułem odsetek wyliczonych na 28 listopada 2016r.

W dniu 14 listopada 2016r. (...) S.A. z siedzibą w S. w W. wniósł do Sądu Rejonowego w Ciechanowie pozew o orzeczenie nakazem zapłaty, by (...) Szpital Wojewódzki w C. zapłacił na jego rzecz 47.441,72 zł wraz z odsetkami ustawowymi za opóźnienie w transakcjach handlowych od dnia wytoczenia powództwa do dnia zapłaty wraz z kosztami procesu, w tym kosztami zastępstwa procesowego wg norm przepisanych.

W uzasadnieniu pozwu powód wskazał, iż w ramach działalności gospodarczej, po przeprowadzeniu przez pozwanego postępowania o udzielenie zamówienia publicznego, zawarł z pozwanym: umowę nr (...), której przedmiotem była sprzedaż wraz z dostawą leków oraz umowę nr (...), której przedmiotem była sprzedaż wraz z dostawą produktów medycznych. Zgodnie z umowami, powód sprzedał i dostarczył pozwanemu towary, za co wystawił i doręczył mu faktury VAT. Pozwany nie uregulował jednak należności wynikających z faktur VAT: nr (...) na kwotę 1.486,08 zł, nr (...) na kwotę 2.278,80 zł, nr (...) na kwotę 2.566,62 zł, nr (...) na kwotę 1.748,82 zł, nr (...) na kwotę 1.989,36 zł, nr (...) na kwotę 2.358,72 zł, nr (...) na kwotę 2.486,70 zł, nr (...) na kwotę 2.690,50 zł, nr (...) na kwotę 2.198,88 zł, nr (...) na kwotę 2.606,58 zł, nr (...) na kwotę 2.017,87 zł, nr (...) na kwotę 4.486,70 zł, nr (...) na kwotę 1.989,36 zł, nr (...) na kwotę 2.896,02 zł, nr (...) na kwotę 1.345,25 zł, nr (...) na kwotę 810,00 zł, nr (...) na kwotę 2.354,18 zł.

W związku z brakiem zapłaty należności, spółka 9 marca 2016r. zawiadzała pozwanego do próby ugodowej celem polubownego rozwiązania sporu. Sąd Rejonowy w Ciechanowie I wyznaczył termin posiedzenia pojednawczego na 9 czerwca 2016r., na którym do zawarcia ugody nie doszło.

Sąd nie wydał nakazu zapłaty w żadnej z tych spraw i skierował je do rozpoznania na rozprawie, a następnie połączył do wspólnego rozpoznania i rozstrzygnięcia (sygn. I C 1317/16, I C 1318/16) i prowadził je dalej pod sygn. akt I C 1317/16.

(...) Szpital Wojewódzki w C. w odpowiedzi na pozew wniósł o oddalenie powództwa, w szczególności co do żądania odsetek niezgodnych z zawartymi przez strony umowami, przewidującymi zapłatę odsetek ustawowych. Z ostrożności procesowej pozwany wniósł o rozłożenie należności na cztery raty.

Wyrokiem z 6 lipca 2017r. Sąd Rejonowy w Ciechanowie zasądził od (...) Szpitala Wojewódzkiego w C. na rzecz (...) S.A. w S. 23.680,46 zł z odsetkami ustawowymi za opóźnienie w wysokości wynikającej z ustawy o terminach zapłaty w transakcjach handlowych od 29 listopada 2016r. do dnia zapłaty (punkt I); zasądził od (...) Szpitala Wojewódzkiego w C. na rzecz (...) S.A. w S. 47.441,72 zł z odsetkami ustawowymi za opóźnienie w wysokości wynikającej z ustawy o terminach zapłaty w transakcjach handlowych od 14 listopada 2016r. do dnia zapłaty (punkt II) oraz zasądził od pozwanego na rzecz powoda 16.226 zł tytułem zwrotu kosztów procesu (punkt III).

Sąd Rejonowy ustalił:

1 lipca 2013r. między (...) Szpitalem Wojewódzkim w C., a (...) S.A. z siedzibą w S., w wyniku postępowania o udzielenie zamówienia publicznego prowadzonego w trybie przetargu nieograniczonego, została zawarta umowa nr (...), której przedmiotem była dostawa czynnika stymulującego erytopenę – Erytropoetyna alfa, wymienionego w zestawieniu asortymentowo – ilościowym stanowiącym załącznik do umowy. Na jej podstawie wykonawca zobowiązał się dostarczać towar sukcesywnie, w asortymencie i ilościach określonych w zamówieniach zamawiającego, w terminie 3 dni roboczych od otrzymania zamówienia. Z kolei zamawiający zobowiązał się zapłacić cenę za dostarczany mu towar w terminie 30 dni od daty wystawienia faktury. Umowę zawarto na dwa lata.

Następnie 1 sierpnia 2013r. te same strony, również w wyniku postępowania o udzielenie zamówienia publicznego, prowadzonego w trybie przetargu nieograniczonego, zawarły umowę nr (...), której przedmiotem była dostawa leków do apteki szpitalnej, wymienionych w zestawieniu asortymentowo – ilościowym, stanowiącym załącznik do umowy. Na jej podstawie wykonawca zobowiązał się dostarczać towar sukcesywnie, w asortymencie i ilościach określonych w zamówieniach zamawiającego, w terminie 3 dni roboczych od otrzymania zamówienia. Z kolei zamawiający zobowiązał się zapłacić cenę za dostarczany mu towar w terminie 30 dni od daty wystawienia faktury. Umowę zawarto na okres jednego roku.

Powodowa spółka dostarczyła pozwanemu zamówiony towar i wystawiła faktury VAT: nr (...) z 4 listopada 2014r. na kwotę 3.363,12 zł, płatną w terminie do dnia 4 grudnia 2014r., nr (...) z 18 grudnia 2014r. na kwotę 2.354,18 zł, płatną w terminie do 17 stycznia 2015r., nr (...) z 13 stycznia 2015r. na kwotę 2.017,87 zł, płatną w terminie do dnia 12 lutego 2015r., nr (...) z 10 lutego 2015r. na kwotę 4.035,74 zł, płatną w terminie do 12 marca 2015r., nr (...) z 27 marca 2015r. na kwotę 2.085,13 zł, płatną w terminie do 26 kwietnia 2015r., nr (...) z 20 kwietnia 2015r. na kwotę 4.035,74 zł, płatną w terminie do 20 maja 2015r., nr (...) z 7 maja 2015r. na kwotę 2.690,50 zł, płatną w terminie do 6 czerwca 2015r., nr (...) z 17 lutego 2014r. na kwotę 2.149,20 zł, płatną w terminie do 19 marca 2014r., nr (...) z 20 lutego 2014r. na kwotę 1.681,56 zł, płatną w terminie do 22 marca 2014r., nr (...) z 5 marca 2014r. na kwotę 2.069,28 zł, płatną w terminie do 4 kwietnia 2014r., nr (...) z 14 marca 2014r. na kwotę 2.017,87 zł, płatną w terminie do 13 kwietnia 2014r., nr (...) z 14 marca 2014r. na kwotę 2.114,64 zł, płatną w terminie do 13 kwietnia 2014r., nr (...) z 26 marca 2014r. na kwotę 2.069,28 zł, płatną w terminie do 25 kwietnia 2014r., nr (...) z 7 kwietnia 2014r. na kwotę 2.017,87 zł, płatną w terminie do 7 maja 2014r., nr (...) z 7 kwietnia 2014r. na kwotę 1.486,08 zł, płatną w terminie do 7 maja 2014r., nr (...) z 23 kwietnia 2014r. na kwotę 2.566,62 zł, płatną w terminie do 23 maja 2014r., nr (...) z 16 kwietnia 2014r. na kwotę 2.278,80 zł, płatną w terminie do 16 maja 2014r., nr (...) z 8 maja 2014r. na kwotę 1.989,36 zł, płatną w terminie do 7 czerwca 2014r., nr (...) z 6 maja 2014 na kwotę 1.748,82 zł, płatną w terminie do 5 czerwca 2014r., nr (...) z 15 maja 2014r. na kwotę 2.358,72 zł, płatną w terminie do 14 czerwca 2014r., nr (...) z 13 czerwca 2014r. na kwotę 2.198,88 zł, płatną w terminie do 13 lipca 2014r., nr (...) z 13 czerwca 2014r. na kwotę 2.690,50 zł, płatną w terminie do 13 lipca 2014r., nr (...) z 3 czerwca 2014r. na kwotę 2.486,70 zł, płatną w terminie do 3 lipca 2014r., nr (...) z 25 czerwca 2014r. na kwotę 2.606,58 zł, płatną w terminie do 25 lipca 2014r., nr (...) z 8 lipca 2014r. na kwotę 2.486,70 zł, płatną w terminie do 7 sierpnia 2014r., nr (...) z 8 lipca 2014r. na kwotę 2.017,87 zł, płatną w terminie do 7 sierpnia 2014r., nr (...) z 29 lipca 2014r. na kwotę 1.345,25 zł, płatną w terminie do 28 sierpnia 2014r., nr (...) z 29 lipca 2014r. na kwotę 2.896,02 zł, płatną w terminie do 28 sierpnia 2014r., nr (...) z 21 lipca 2014r. na kwotę 1.989,36 zł, płatną w terminie do 20 sierpnia 2014r., nr (...) z 28 sierpnia 2014r. na kwotę 810 zł, płatną w terminie do 27 września 2014r., nr (...) z 9 października 2014r. na kwotę 2.354,18 zł, płatną w terminie do dnia 8 listopada 2014r.

Pismem z 14 listopada 2016r. powódka wezwała pozwanego do zapłaty kwoty 20.582,28 zł, wynikającej z niezapłaconych faktur VAT: nr (...) na kwotę 3.363,12 zł, nr (...) na kwotę 2.354,18 zł, nr (...) na kwotę 2.017,87 zł, nr (...) na kwotę 4.035,74 zł, nr (...) na kwotę 2.085,13 zł, nr (...) na kwotę 4.035,74 zł, nr (...) na kwotę 2.690,50 zł oraz kwoty 3.023,19 zł tytułem odsetek za opóźnienie, zgodnie z załączonym saldem, w terminie do dnia 23 listopada 2016r.

W związku z brakiem zapłaty należności wynikających z faktur: nr (...) spółka 9 marca 2016r. wystąpiła do Sądu Rejonowego w Ciechanowie z wnioskiem o zawiązanie pozwanego do próby ugodowej. Na posiedzenie pojednawcze pozwany nie stawiał, nie usprawiedliwiający swojej nieobecności i do zawarcia ugody nie doszło.

(...) S.A. skapitalizował odsetki od należności głównej 20.582,28 zł według stanu na 28 listopada 2016 r. na kwotę 3.098,16 zł oraz od należności głównej w 36.310,44 zł według stanu na 13 listopada 2016r. na kwotę 11.131,28 zł.

Sąd I instancji dokonał następującej oceny prawnej:

Sąd podniósł, że strony łączyła umowa dostawy, z której wynika roszczenie powódki. Zgodnie z art. 605 kc, przez umowę dostawy dostawca zobowiązuje się do wytworzenia rzeczy oznaczonych tylko co do gatunku oraz do ich dostarczenia częściami albo okresowo, a odbiorca zobowiązuje się do odebrania tych rzeczy i do zapłacenia ceny. Bezsprzeczne było, iż wykonawca, zgodnie z zawartymi umowami, dostarczył towar, zaś zamawiający nie zapłacił ceny za dostarczony towar. W związku z tym roszczenie dotyczące należności głównej zasługiwało na uwzględnienie w całości.

W odniesieniu do żądania odsetek za opóźnienie w wysokości wynikającej z ustawy o terminach zapłaty w transakcjach handlowych, Sąd Rejonowy wskazał, że w niniejszej sprawie znajdują zastosowanie przepisy ustawy z 8 marca 2013 r. o terminach zapłaty w transakcjach handlowych, obowiązującej w dacie zawierania transakcji handlowych objętych żądaniem pozwu, tj. umowy z 1 lipca 2013r. na dostawę czynnika stymulującego erytopenę – Erytropoetyna alfa oraz umowy z 1 sierpnia 2013r. na dostawę leków do apteki szpitalnej (art. 55 ust. 1 ustawy z 9 października 2015 r. o zmianie ustawy o terminach zapłaty w transakcjach handlowych, ustawy - Kodeks cywilny oraz niektórych innych ustaw).

Sąd wskazał, że zgodnie z art. 4 cytowanej ustawy, transakcją handlową w rozumieniu ustawy jest umowa, której przedmiotem jest odpłatna dostawa towaru lub odpłatne świadczenie usługi, jeżeli strony, o których mowa w art. 2, zawierają ją w związku z wykonywaną działalnością. Zakresem ustawy objęte są zatem umowy zawierane w związku z wykonywaną przez strony tych umów działalnością, w których obowiązek zapłaty stanowi ekwiwalent świadczenia niepieniężnego w rozumieniu przepisu art. 487 § 2 kc, którym to świadczeniem niepieniężnym jest dostarczenie towaru lub świadczenie usług. Dodatkowo ustawodawca w art. 2 ustawy sformułował katalog podmiotów, które powinny być stronami transakcji handlowych, aby do tych transakcji mogły znaleźć zastosowanie postanowienia ustawy. Sąd uznał, że strony należą do wymienionych w tym przepisie podmiotów i dlatego przepisy ustawy mogły być zastosowane.

Sąd Rejonowy podniósł również, że 1 stycznia 2016 r. weszła w życie ustawa z 9 października 2015 r. o zmianie ustawy o terminach zapłaty w transakcjach handlowych, ustawy - Kodeks cywilny oraz niektórych innych ustaw, która do ustawy z 8 marca 2013 r. o terminach zapłaty w transakcjach handlowych wprowadziła m.in. art. 4a, zgodnie z którym do transakcji handlowych nie stosuje się przepisu art. 481 § 2 ustawy z 23 kwietnia 1964 r. - Kodeks cywilny, a art. 8 ust. 1 otrzymał następujące brzmienie: „W transakcjach handlowych, w których dłużnikiem jest podmiot publiczny, wierzycielowi, bez wezwania, przysługują odsetki ustawowe za opóźnienie w transakcjach handlowych, za okres od dnia wymagalności świadczenia pieniężnego do dnia zapłaty, jeżeli są spełnione łącznie następujące warunki:

- 1) wierzyciel spełnił swoje świadczenie,
- 2) wierzyciel nie otrzymał zapłaty w terminie określonym w umowie."

Sąd zwrócił również uwagę na to, że w myśl art. 55 ust. 2 w/w ustawy, w przypadku transakcji handlowych w rozumieniu ustawy zmienianej w art. 1, zawieranych w wyniku przeprowadzenia postępowań o udzielenie zamówienia publicznego, na podstawie ustawy z 29 stycznia 2004 r. - Prawo zamówień publicznych, wszczętych przed dniem wejścia w życie niniejszej ustawy, stosuje się przepisy dotychczasowe i art. 56 - do odsetek należnych za okres kończący się przed dniem wejścia w życie niniejszej ustawy stosuje się przepisy dotychczasowe.

Biorąc pod uwagę powyższe, Sąd Rejonowy uznał, że do opóźnień w zapłacie dotyczących wierzytelności wynikających z transakcji handlowych, zawartych przed dniem wejścia w życie ustawy nowelizującej, które to opóźnienia powstały po 1 stycznia 2016 r., stosujemy odsetki za zwłokę w wysokości określonej na podstawie art. 56 § 1 ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 r. – Ordynacja podatkowa, gdyż w/w przepisy o transakcjach handlowych stanowią *lex specialis* wobec przepisów kodeksu cywilnego, a zatem wyłączają możliwość naliczania odsetek wynikających z art. 481 § 2 kc,

jeśli źródłem wierzytelności jest transakcja handlowa w rozumieniu w/w przepisów. Jednak w przypadku opóźnień w płatnościach, które powstały do 31 grudnia 2015 r. istnieje możliwość wyboru reżimu prawnego wysokości odsetek za opóźnienie, tj. odsetek wynikających z art. 481 k.c. (w brzmieniu obowiązującym do 1 stycznia 2016 r.), bądź też z art. 8 ust. 1 ustawy z 8 marca 2013 r. o terminach zapłaty w transakcjach handlowych (również w brzmieniu obowiązującym do 1 stycznia 2016 r.).

Stosownie do art. 482 § 1 kc, od zaległych odsetek można żądać odsetek za opóźnienie dopiero od chwili wytoczenia o nie powództwa, chyba że po powstaniu zaległości strony zgodziły się na doliczenie zaległych odsetek do dłuższej sumy.

Strona powodowa skapitalizowała odsetki ustawowe wyliczone od dnia wymagalności faktur, a następnie wniosła od ich zasądzenie łącznie z należnością główną od chwili wtoczenia powództwa, tj. odpowiednio od 29 listopada 2016 r. do dnia zapłaty oraz od 14 listopada 2016r. do dnia zapłaty.

Mając powyższe na uwadze, Sąd I instancji zasądził dochodzoną pozewm należność zgodnie z żądaniem powoda, tj. zasądził od (...) Wojewódzkiego Szpitala w C. na rzecz (...) S.A. z siedzibą w S. 23.680,46 zł z odsetkami za opóźnienie w wysokości wynikającej z ustawy o terminach zapłaty w transakcjach handlowych od dnia 29 listopada 2016 r. do dnia zapłaty oraz 47.441,72 zł z odsetkami za opóźnienie w wysokości wynikającej z ustawy o terminach zapłaty w transakcjach handlowych od 14 listopada 2016 r. do dnia zapłaty.

Sąd Rejonowy nie uwzględnił wniosku pozwanego szpitala o rozłożenie świadczenia na raty. Stosownie do art. 320 kpc, w szczególnie uzasadnionych wypadkach sąd może w wyroku rozłożyć na raty zasądzone świadczenie, a w sprawach o wydanie nieruchomości lub o opróżnienie pomieszczenia - wyznaczyć odpowiedni termin do spełnienia tego świadczenia. (...) Szpital Wojewódzki w C. wniosł o rozłożenie zadłużenia na raty, ale biorąc pod uwagę okoliczność, że pozwany do czasu wytoczenia powództwa ani później nie podjął żadnych rokowań z powodem, trudno uwierzyć w jego dobrą wolę, iż uiszczi zobowiązanie po rozłożeniu na raty. W ocenie Sądu pozwany nie wykazał, iż jego sytuacja jest tak szczególna, aby uzasadniała rozłożenie świadczenia na raty. Sytuacja pozwanego od wielu lat jest podobna i mimo to, nie są podejmowane żadne stanowcze działania w celu jej zmiany. Funkcjonowanie zaś placówki kosztem jej kontrahentów mija się z celem. Szpital nie jest jedyną placówką tego typu w okolicy, ale jest jedyną, która w taki sposób traktuje swoich dostawców. Ogromna większość placówek medycznych w Polsce znajduje się w bardzo podobnej sytuacji w zakresie relacji z NFZ, ale jest w stanie spełniać swe zobowiązania. Podejmując zaś decyzję o rozłożeniu świadczenia na raty, Sąd musi brać pod uwagę także interes powoda, a nie tylko pozwanego.

Orzekając o kosztach procesu, Sąd zastosował w art. 98 kpc. Na koszty podlegające zwrotowi składają się opłaty od pozwów w kwocie 3.558 zł, koszty zastępstwa procesowego według norm przepisanych w kwocie 5.400 zł, a także opłaty skarbowe od pełnomocnictw łącznie 51 zł. Koszty zastępstwa procesowego zostały ustalone stosownie do § 2 pkt 6 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z 22 października 2015r. w sprawie opłat za czynności adwokackie. Sąd zasądził także na rzecz powoda, na jego żądanie koszty zastępstwa procesowego w postępowaniu o zawezwanie do próby ugodowej, stosownie do art. 186 § 2 kpc, ustalone na podstawie § 2 pkt 6 rozporządzenia w/w rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości.

Apelację od wyroku złożył (...) Szpital Wojewódzki w C., zaskarżając go w całości i zarzucił naruszenie:

- art. 320 kpc poprzez niezastosowanie instytucji rozłożenia na raty zasądzzonego świadczenia, mimo że zachodzi szczególnie uzasadniony wypadek dotyczący sytuacji finansowej pozwanego w powiązaniu z rodzajem działalności;

- art. 8 ust. 1 w zw. z art. 15 ust. 2 ustawy z 8 marca 2016r. o terminach zapłaty w transakcjach handlowych poprzez bezzasadne zasądzenie odsetek przewidzianych w w/w przepisie, podczas gdy od roszczenia głównego należały się co najwyżej odsetki ustawowe za opóźnienie (stosownie do postanowień umowy), pozwany nie udowodnił daty wszczęcia postępowania o udzielenie zamówienia publicznego, która jest miarodajna dla ustalenia, że dla danego roszczenia w ogóle można stosować obecnie obowiązującą ustawę, a nadto od skapitalizowanych odsetek należały się co najwyżej odsetki ustawowe za opóźnienie, bowiem ustawa o terminach zapłaty w transakcjach handlowych nie przewiduje

naliczania odsetek, podstawę do tego przewiduje jedynie Kodeks cywilny, wolno więc od zaległych odsetek naliczać odsetki, ale tylko przewidziane w Kodeksie cywilnym, w wysokości i na warunkach określonych w art. 482 § 1 kc;

- § 2 pkt. 6 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z 22 października 2015r. (w brzmieniu obowiązującym do 26 października 2016r.) w sprawie opłat za czynności adwokackie poprzez bezpodstawne jego zastosowanie i zasądzenie 7.200 zł tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego w postępowaniu o zawezwanie do próby ugodowej, podczas gdy należało zastosować § 8 ust. 1 pkt. 3 w zw. z § 20 w/w rozporządzenia i przyznać powodowi najwyżej 240 zł z tego tytułu;

- art. 102 kpc poprzez obciążenie pozwanego pełnymi kosztami procesu, mimo że w sprawie zachodził szczególnie uzasadniony wypadek dotyczący sytuacji finansowej pozwanego w powiązaniu z rodzajem prowadzonej przez niego działalności.

Mając na uwadze powyższe zarzuty, (...) Szpital Wojewódzki w C. wniósł o zmianę zaskarżonego wyroku i oddalenie powództwa w części skapitalizowanych odsetek doliczonych do dłuższej sumy, ewentualnie zasądzenie różnicy między odsetkami skapitalizowanymi zasądzonymi przez Sąd I instancji, a skapitalizowanymi odsetkami ustawowymi za opóźnienie; oddalenie powództwa co do dalszych odsetek w wysokości odsetek w transakcjach handlowych od odsetek skapitalizowanych, ewentualnie zasądzenie dalszych odsetek ustawowych za opóźnienie, a następnie rozłożenie należności na cztery raty, ewentualnie uchylenie zaskarżonego wyroku i przekazanie Sądowi Rejonowemu do ponownego rozpoznania. Ponadto pozwany wniósł o nieobciążanie kosztami procesu za I instancję, ewentualnie o obniżenie zasądzonych od niego kosztów procesu do kwoty 9.266 zł. Apelujący wniósł o zasądzenie na jego rzecz zwrotu kosztów postępowania za II instancję, zaś w wypadku oddalenia apelacji, pozwany wniósł o nieobciążanie go kosztami na rzecz przeciwnika procesowego.

W odpowiedzi na apelację, (...) S.A. w S. co do zasady wniósł o jej oddalenie, przychylił się jedynie do zarzutu zawyżenia kosztów zastępstwa prawnego w związku z postępowaniem o zawezwanie do próby ugodowej. Powód wniósł o zasądzenie na jego rzecz zwrotu kosztów w postępowaniu apelacyjnym.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Apelacja w nieznacznej części zasługuje na uwzględnienie.

Sąd Okręgowy co do zasady akceptuje ustalenia faktyczne, jakich dokonał Sąd I instancji, z tym zastrzeżeniem, że jak wynika z zestawienia faktur wystawionych za dostawę leków, zawartego w uzasadnieniu pozwu w sprawie I C 1318/16 (k: 55), część należności została zapłacona 30 czerwca 2016r. Dotyczy to następujących faktur:

- z 17 lutego 2014r. nr (...) na kwotę 2.149,20 zł,
- z 20 lutego 2014r. nr (...) na kwotę 1.681,56 zł,
- z 5 marca 2014r. nr (...) na kwotę 2.069,28 zł,
- z 14 marca 2014r. nr (...) na kwotę 2.017,87 zł,
- z 14 marca 2014r. nr (...) na kwotę 2.114,64 zł,
- z 26 marca 2014r. nr (...) na kwotę 2.069,28 zł,
- z 7 kwietnia 2014r. nr (...) na kwotę 2.017,87 zł.

(...) S.A. uwzględnił te wpłaty i dlatego przedmiotem jego żądania były jedynie odsetki ustawowe w wysokości określonej w ustawie o terminach za opóźnienie w transakcjach handlowych, które skapitalizował za okres od dnia wymagalności do dnia zapłaty, czyli 30 czerwca 2016r.

Wysokość należności głównej nie budzi wątpliwości, nie była również między stronami sporna. Natomiast jeśli idzie o wysokość skapitalizowanych odsetek, to Sąd II instancji nie podziela poglądu pozwanego, że powód mógł naliczyć jedynie odsetki ustawowe za opóźnienie wynikające z Kodeksu cywilnego. Zgodnie z § 6 ust. 8 umowy nr (...) z 1 sierpnia 2013r. oraz § 6 ust. 7 umowy nr (...) z 1 lipca 2013r. strony postanowiły, że w przypadku niedotrzymania terminu płatności, wykonawca może naliczyć odsetki z tytułu zwłoki w wysokości ustawowej. Zarówno odsetki, o jakich mowa w art. 481 kc, jak i odsetki wynikające z ustawy z 12 czerwca 2003r. o terminach zapłaty w transakcjach handlowych (zastąpionej przez ustawę z 8 marca 2013r. o terminach zapłaty w transakcjach handlowych) mają źródło w ustawie. Zatem żądanie odsetek ustawowych w wysokości określonej w ustawie o terminach zapłaty w transakcjach handlowych, nie stanowi naruszenia postanowień umownych. Powództwo w zakresie skapitalizowanych odsetek co do zasady zasługuje na uwzględnienie.

Niemniej jednak należało dokonać korekty wyliczenia należności z tego tytułu, bowiem umknęło uwadze Sądu Rejonowego, że w myśl art. 15 ust. 2 ustawy z 8 marca 2013r. o terminach zapłaty w transakcjach handlowych (Dz. U. 2013.403 ze zm.), w przypadku transakcji handlowych zawieranych w wyniku przeprowadzenia postępowań o udzielenie zamówienia publicznego, na podstawie przepisów ustawy z dnia 29 stycznia 2004 r. - Prawo zamówień publicznych, wszczętych przed dniem wejścia w życie ustawy, stosuje się przepisy dotychczasowe. Zatem cezurą stosowania ustawy nowej nie jest dzień zawarcia transakcji, ale dzień wszczęcia postępowania o udzielenie zamówienia publicznego. W ten sposób, jeżeli wszczęcie postępowania o udzielenie zamówienia publicznego nastąpiło przed 28 kwietnia 2013r., stosuje się przepisy ustawy z 12 czerwca 2003r. Natomiast w przypadku, gdy wszczęcie postępowania o udzielenie zamówienia publicznego miało miejsce po 28 kwietnia 2013 r., stosuje się przepisy ustawy z 8 marca 2013r.

Sąd Rejonowy prawidłowo ustalił, że obydwie umowy łączące strony zostały zawarte w reżimie ustawy Prawo zamówień publicznych, brak jednak danych, kiedy nastąpiło wszczęcie postępowania o udzielenie zamówienia publicznego, poprzedzające podpisanie każdej z umów. Ciężar dowodu w tym zakresie spoczywał na stronie powodowej. Nie ma żadnych podstaw, by domniemywać, że zarówno umowa z 1 lipca 2013r., jak i umowa z 1 sierpnia 2013r., stanowiły zwieńczenie postępowań o udzielenie zamówienia publicznego wszczętych po 28 kwietnia 2013r. W związku z tym (...) S.A. ma prawo do odsetek ustawowych za opóźnienie w transakcjach handlowych, ale w wysokości wynikającej z ustawy z 12 czerwca 2003r.

Art. 7 ustawy z 12 czerwca 2003r. o terminach zapłaty w transakcjach handlowych stanowi, że jeżeli dłużnik, w terminie określonym w umowie albo wezwaniu, o którym mowa w art. 6 ust. 2, nie dokona zapłaty na rzecz wierzyciela, który spełnił określone w umowie świadczenie niepieniężne, wierzycielowi przysługują, bez odrębnego wezwania, odsetki w wysokości odsetek za zwłokę, określanej na podstawie art. 56 ustawy z 29 sierpnia 1997 r. Ordynacja podatkowa (Dz. U. Nr 137, poz. 926, z późn. zm.), chyba że strony uzgodniły wyższe odsetki, za okres od dnia wymagalności świadczenia pieniężnego do dnia zapłaty. Natomiast zgodnie z art. 56 § 1 Ordynacji podatkowej, stawka odsetek za zwłokę jest równa sumie 200% podstawowej stopy oprocentowania kredytu lombardowego, ustalonej zgodnie z przepisami o Narodowym Banku Polskim, i 2%, z tym że stawka ta nie może być niższa niż 8%. Stawkę odsetek za zwłokę ogłasza minister właściwy do spraw finansów publicznych w drodze obwieszczenia w Monitorze Polskim.

Wyliczenie prawidłowo skapitalizowanych odsetek od należności za dostawę wynikającą z umowy z 1 lipca 2013r. przedstawia się następująco:

numer faktury	należność	okres opóźnienia	liczba dni	stawka	wysokość odsetek
(...)	3.363,12 zł	5.12.2014 – 28.11.2016	725	8%	534,41 zł

(...)	2.354,18 zł	18.01.2014 28.11.2016	-	679	8%	350,35 zł
(...)	2.017,87 zł	13.02.2015 28.11.2016	-	655	8%	289,68 zł
(...)	4.035,74 zł	13.03.2015 28.11.2016	-	627	8%	554,62 zł
(...)	2.085,13 zł	28.04.2015 28.11.2016	-	581	8%	265,52 zł
(...)	4.035,74 zł	21.05.2015 28.11.2016	-	558	8%	493,57 zł
(...)	2.690,50 zł	7.06.2015 28.11.2016	-	539	8%	317,84 zł

Łącznie: 2.805,99 zł

Wysokość skapitalizowanych odsetek od należności za dostawę wynikającą z umów z 1 lipca 2013r. i 1 sierpnia 2013r. (objętej pozwem w sprawie I C 1318/16), Sąd wyliczył za okres od następnego dnia po upływie wymagalności do 30 czerwca 2016r. co do części faktur, za które Szpital zapłacił 30 czerwca 2016r., zaś co do pozostałych – do 13 listopada 2016r. Wyliczenia Sąd Okręgowy dokonał w następujący sposób:

numer faktury	należność	okres opóźnienia	liczba dni	stawka	wysokość odsetek
(...)	2.149,20 zł	20.03.2014 30.06.2016	- 203 631	10% 8%	119,53 zł 297,23 zł
(...)	1.681,56 zł	23.03.2014 30/06.2014	- 198 631	10% 8%	91,21 zł 232,56 zł
(...)	2.069,28 zł	5.04.2014	187 631	10% 8%	106,01 zł 286,18 zł
(...)	2.017,87 zł	14.04.2014 30.06.2016	- 177 631	10% 8%	97,85 zł 279,07 zł

(...)	2.114,64 zł	14.04.2014 30.06.2016	-	177 631	10% 8%	102,54 zł 292,45 zł
(...)	2.069,28 zł	26.04.2014 30.06.2016	-	166 631	10% 8%	94,11 zł 286,18 zł
(...)	2.017,87 zł	8.05.2014. 30.06.2016	-	154 631	10% 8%	85,13 zł 279,07 zł
(...)	1.486,08 zł	8.05.2014 13.11.2016	-	154 767	10% 8%	62,70 zł 249,82 zł
(...)	2.278,80 zł	17.05.2014 13.11.2016	-	145 767	10% 8%	90,52 zł 383,08 zł
(...)	2.566,62 zł	24.05.2014 13.11.2016	-	138 767	10% 8%	97,03 zł 431,47 zł
(...)	1.748,82 zł	6.06.2014 13.11.2016	-	125 767	10% 8%	59,89 zł 293,99 zł
(...)	1989,36 zł	8.06.2014 13.11.2016	-	121 767	10% 8%	65,94 zł 334,43 zł
(...)	2.358,72 zł	15.06.2014 13.11.2016	-	114 767	10% 8%	73,67 zł 396,52 zł
(...)	2.486,70 zł	4.07.2014 13.11.2016	-	97 767	10% 8%	66,08 zł 418,03 zł
(...)	2.690,50 zł	14.07.2014 13.11.2016	-	86 767	10% 8%	63,39 zł 452,29 zł
(...)	2.198,88 zł	14.07.2014 13.11.2016	-	86	10%	51,80 zł

			767	8%	369,65 zł
(...)	2.606,58 zł	26.07.2014 13.11.2016	- 75 767	10% 8%	53,56 zł 438,19 zł
(...)	2.017,87 zł	8.08.2014 13.11.2016	- 62 767	10% 8%	34,27 zł 339,22 zł
(...)	2.486,70 zł	8.08.2014 13.11.2016	- 62 767	10% 8%	42,24 zł 418,03 zł
(...)	1989,36 zł	21.08.2014 13.11.2016	- 49 767	10% 8%	26,70 zł 334,43 zł
(...)	2.896,02 zł	29.08.2014 13.11.2016	- 41 767	10% 8%	32,53 zł 486,84 zł
(...)	1.345,25 zł	29.08.2014 13.11.2016	- 41 767	10% 8%	15,11 zł 226,14 zł
(...)	810 zł	28.08.2014 13.11.2016	- 9 767	10% 8%	1,99 zł 136,16 zł
(...)	2.354,18 zł	9.11.2014 13.11.2016	- 734	8%	378,73 zł

Łącznie: 9.573,66 zł

Sąd Okręgowy podziela stanowisko apelującego, że zgodnie z art. 482 kc dalsze odsetki ustawowe od skapitalizowanych odsetek, choćby były to odsetki w wysokości wynikającej z ustawy o terminach zapłaty w transakcjach handlowych, od dnia wytoczenia o nie powództwa, powinny być naliczane w wysokości wynikającej z art. 481 § 1 i 2 kc. W tym wypadku nie ma bowiem mowy o kolejnej transakcji handlowej w rozumieniu przepisów ustawy z 8 marca 2013r.

Z tych względów, Sąd Okręgowy zmienił zaskarżony wyrok w ten sposób, że zasądził od (...) Szpitala Wojewódzkiego w C. na rzecz (...) S.A. w S. 23.388,27 zł, na którą składa się należność główna 20.582,28 zł oraz skapitalizowane odsetki w wysokości 2.805,99 zł, przy czym od należności głównej zasadne było zasądzenie dalszych odsetek w wysokości odsetek ustawowych za opóźnienie w transakcjach handlowych, poczynając od 29 listopada 2016r. (data wytoczenia powództwa), zaś od skapitalizowanych odsetek – należało zasądzić dalsze odsetki ustawowe za opóźnienie (w wysokości wynikającej z art. 481 § 1 i 2 kc). W analogiczny sposób Sąd II instancji zmienił rozstrzygnięcie objęte

pozwem w sprawie I C 1318/16 (przed połączeniem spraw), tj. zasądził od pozwanego na rzecz powoda 45.884,10 zł, z czego należność główną stanowi kwota 36.310,44 zł, zaś skapitalizowane odsetki – 9.573,66 zł. Dalsze odsetki od należności głównej należało zasądzić w wysokości odsetek ustawowych za opóźnienie w transakcjach handlowych, poczynając od 14 listopada 2016r. (od dnia wytoczenia powództwa), a od skapitalizowanych odsetek - dalsze odsetki, ale ustawowe za opóźnienie zgodnie z art. 481 § 1 i 2 kc, również od wytoczenia powództwa, czyli od 14 listopada 2016r.

Zasadny jest również zarzut dotyczący rozstrzygnięcia o kosztach procesu. Sąd Rejonowy błędnie ustalił stawkę wynagrodzenia pełnomocnika (...) S.A. w sprawie o zawezwanie do próby ugodowej. W postępowaniu pojednawczym należy określić wynagrodzenie na podstawie § 20 w zw. z § 8 ust. 1 pkt. 3 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z 22 października 2015r. (w brzmieniu obowiązującym od 27 października 2016r.). Sąd Okręgowy podziela w tym zakresie pogląd przedstawiony w uzasadnieniu Sądu Najwyższego do uchwały z 26 lutego 2014r. w sprawie III CZP 117/13 (OSNC 2014.12.123; LEX nr 1433738), która została wydana na gruncie poprzednio obowiązującego rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z 28 września 2002r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów pomocy prawnej udzielonej przez radcę prawnego z urzędu, ale zachowuje swoją aktualność także w odniesieniu do obecnie obowiązujących przepisów. Sąd Najwyższy wskazał, że założeniem postępowania pojednawczego jest rozwiązanie sporu przez pojednanie stron, nie zaś autorytatywne rozstrzygnięcie; celem jego jest zapobieżenie wytoczeniu powództwa, co oddziela je od postępowania rozpoznawczego. Przedmiotem postępowania jest pojednanie stron, co z kolei uzasadnia traktowanie go jako samodzielnego, odrębnego od postępowań rozpoznawczych. Rozporządzenie z 22 października 2015r. nie określa jednak stawki opłaty za prowadzenie sprawy w postępowaniu pojednawczym. Natomiast wyłączenie kryterium wartości przedmiotu sporu, jako podstawy wynagrodzenia radcy prawnego za udział w postępowaniu o zawezwanie do próby ugodowej jest podyktowane charakterem tego postępowania, którego przedmiot nie jest związany z prawem majątkowym ani niemajątkowym oraz odrębny od tego, co ma być ewentualnie ugodzone. Dlatego postępowanie pojednawcze nie powinno być utożsamiane z postępowaniem procesowym. Ponadto należy podkreślić, że wysokość stawek została ukształtowana w rozporządzeniu przy uwzględnieniu oceny nakładu pracy pełnomocnika, charakteru sprawy i stopnia jej skomplikowania, dlatego zasadne jest ustalenie stawki w zryczałtowanej wysokości.

Mając powyższe na uwadze, Sąd Okręgowy obniżył wysokość kosztów procesu należnych od pozwanego na rzecz powoda do 9.266 zł, ustalając iż prawidłowo określone wynagrodzenie dla pełnomocnika w sprawie I Co 203/16 wynosi 240 zł.

W pozostałej części zarzuty apelacyjne nie są trafne.

Sąd Rejonowy prawidłowo ocenił sytuację pozwanego i właściwie wyciągnął wnioski, które nie pozwalają na zastosowanie w tym wypadku art. 320 kpc. Zgodnie z tym przepisem, w szczególnie uzasadnionych wypadkach sąd może w wyroku rozłożyć na raty zasądzone świadczenie, a w sprawach o wydanie nieruchomości lub o opróżnienie pomieszczenia - wyznaczyć odpowiedni termin do spełnienia tego świadczenia. (...) Szpital Wojewódzki w C. jest szczególnym podmiotem funkcjonującym w obrocie gospodarczym, ponieważ jego działalność finansowana jest przede wszystkim ze środków publicznych, zaś jego zadaniem jest świadczenie usług medycznych, co oznacza, że ratuje życie i zdrowie pacjentów. Znana jest również praktyka niewypłacania szpitalom przez NFZ należności za tzw. nadwykonania.

Te wyjątkowe okoliczności nie uzasadniają jednak wniosku o rozłożenie należności na raty, ponieważ faktem powszechnie znanym jest, że (...) Szpital Wojewódzki w C. znajduje się w złej kondycji finansowej, od kilku lat notorycznie nie płaci swoich zobowiązań i dawno utracił płynność finansową. W tej sytuacji nie można oczekiwać, że wierzyciel zrezygnuje z możliwości uzyskania zaspokojenia długu w sposób jednorazowy, tracąc przy tym odsetki od daty wymagalności.

Norma przewidziana w art. 320 kpc ma charakter wyjątkowy i może być zastosowana jedynie w szczególnie uzasadnionych wypadkach, a ochrona pozwanego nie może być stawiana ponad ochronę powoda i wymaga również uwzględnienia wszystkich okoliczności sprawy, w tym także uzasadnionego interesu powoda. (...) S.A. w S., jako

przedsiębiorca nie może pozwolić sobie na dalsze odroczenie terminu płatności wymagalnych świadczeń kosztem własnej płynności finansowej, która mogłaby zagrozić jego stabilności ekonomicznej.

Sąd Okręgowy nie znalazł również podstaw do zastosowania art. 102 kpc. Wprawdzie pozwany znajduje się w trudnej sytuacji ekonomicznej, ale nie jest to wystarczająca przesłanka pozwalająca na odstąpienie od obowiązku ponoszenia kosztów procesu wyłożonych przez przeciwnika. Warto przy tym zaznaczyć, na co zwrócił uwagę w ustnym wystąpieniu na rozprawie apelacyjnej pełnomocnik powoda, że Sąd I instancji nieprawidłowo ustalił stawkę wynagrodzenia dla radcy prawnego. Określił ją bowiem dla sprawy, w której wartość przedmiotu sporu wynosi 71.123 zł, czyli zsumował wartość przedmiotu w każdej z połączonych spraw, dzięki czemu koszty zastępstwa prawnego zostały zaniżone do 5.400 zł (§ 2 pkt. 6), podczas gdy należało policzyć je osobno w każdej ze spraw, tj. w sprawie I C 1317/16, gdzie wartość przedmiotu sporu wynosi 23.681 zł – stawkę należało ustalić na 3.600 zł (§ 2 pkt. 5) i w sprawie I C 1318/16, dla wartości przedmiotu sporu 47.442 zł – również na 3.600 zł (§ 2 pkt. 5). Zgodnie z zasadą zakazu reformationis in peius, Sąd nie może uchylić lub zmienić wyroku na niekorzyść strony wnoszącej apelację, chyba że strona przeciwna również wniosła apelację (art. 384 kpc). Niemniej jednak opisane wyżej uchybienie Sądu I instancji przyczyniło się do zmniejszenia obowiązku zwrotu wszystkich kosztów należnych powodowi.

Z tych wszystkich względów, Sąd Okręgowy zmienił zaskarżony wyrok, stosując art. 386 § 1 kpc.

O kosztach procesu w postępowaniu odwoławczym Sąd II instancji orzekł zgodnie z art. 100 kpc, ponieważ przeciwnik apelującego uległ tylko co do nieznacznej części swego żądania. Wskutek zmiany zaskarżonego orzeczenia, pozwany przegrał jedynie w 3% ($69.273/71.123 \approx 97\%$). (...) S.A. w S. poniósł koszty zastępstwa prawnego w łącznej wysokości 3.600 zł, tj. po 1.800 zł w każdej z połączonych spraw (§ 10 ust. 1 pkt. 1 w zw. z § 2 pkt. 5 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z 22 października 2015r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych).

Małgorzata Michalska Renata Wanecka Katarzyna Mirek – Kwaśnicka